

AKCIJA NAŠEGA ČASOPISA IMA DOBER ODZIV

Vse o škurhu

V zadnji, predpočitniški številki našega glasila smo pričeli z akcijo pod naslovom Sporočite nam vprašanja o škurhu – ogroženi barjanski ptici. Zapisali smo, da prav zdaj poteka veliko mednarodno raziskovanje mednarodnega sveta za varstvo ptic, ki ga vodi mednarodni svet za varstvo

ptic v Camridgeu.

Kar precej odzivov smo prejeli od naših bralcev in poznavalcev te redke in zanimive ptice. Klicali so nas tudi iz Münchna in želeli čimveč podatkov o tej barjanski ptici.

Škurh – ptica skrivač

In kaj vse so nam povedali občani? To, da so te ptice veliki skrivači, da jih je moč opaziti med Bevkami in Blatno Brezovico, pa na območje med Kremencem in Pijavo gorico. Njeno domovanje je torej morost ali natančneje bujna grmovja od koder nas rada opazuje, mi jo pa lahko ugledamo le s kančkom sreče. Zelo je plašna, svojega domovanja ne spreminja. Zato je tudi ne gre zaslediti prav nikjer drugje kot samo na našem ljubljanskem barju. Pravijo, da se od drugih ptic razlikuje predvsem po svojem sabljar-

skem kljunu, rjavi barvi in pokončni drži. Nekateri pravijo, da se ji reče tudi šnef, drugi zopet, da ne... Ta tiha rjava ptica ima tudi svoje navade. Tako nam je Rozalija Podlogar iz Malega Ločnika povedala, da se pred vročino škurh umakne v Šenturje-Medvejo, kjer je svet bolj močvirnat. V primeru povodenj na Ljubljanskem barju pa leti na Mokerc. Za razliko od rac, ki so pred dežjem glasne, škurha ni slišati. To in ono o škurhu pa preberite tudi v pričujočem zapisu pogovora z ornitologom.

Velike škurha lahko reši le mir

Velikega škurha daleč najbolje poznajo ptičje-slovci. V svoji knjigi »Ptici Slovenije« ga še posebno izčrpno opisuje priznani ornitolog Ivo Božič, ki to ptico tudi že leta opazuje na senožetih Ljubljanskega barja. O njej nam je v krajšem pomenku povedal naslednje:

»Ljubljansko barje je edino gnezdišče te ptice v Jugoslaviji. V glavnem se zadržuje pred Igom, pred leti pa smo jo videvali tudi na senožetih pri Podpeči. Zdaj na Barju gnezdi jo še kak trije ali štirje pari. Veliki škurh zahteva redko, na pol ostro barjansko travo, kajti mladici, ki se izležejo tam maja ali junija, se še najlažje premikajo v njej. Že po nekaj urah mladici zapustijo gnezdo, in stara jih popelje na drugo parcelo. Z njimi vred se umika pred kosilnico.«

Po mnenju Iva Božiča je za velikega škurha lahko usodna zgodnja košnja, ko ptica še vali. Sam način kmetovanja na izjanskem območju pa ga po njegovem ne ogroža. Gotovo mu škodijo tudi razni rastlinski strupi (ptica je namreč mesojed, saj se v glavnem hrani le z manjšimi žuželkami), še posebej pa urbane spremembe na njegovem življenjskem območju.

Pred leti so potegnili daljnovod, prav tam, kjer veliki škurh gnezdi. V kaki razviti zahodni državi, kjer imajo več posluha za varstvo ptic, tega ne bi nikoli naredili. Moti ga tudi hrup z modelarskega letališča na Barju, še strašneje pa se mu bližamo z novogradnjami. Črno naselje pri Črni vasi na primer se je že strašno razbohotilo. Po mojem bi moralo kompletno Ljubljansko barje ostati nedotaknjeno. Občina Vič ima moč, da bi lahko kaj ukrenila v tej smeri. Razen ptic, žuželk in drugih zanimivih živali, je Barje tudi botanično izjemno bogato, medtem ko za ljudi dejanski sploh ni primerno. Kajti Avstriji ali Nemci se Barja ne bi niti dotaknili.«

Velikega škurha, ki je v nekaterih državah še vedno lovna ptičja vrsta, na Ljubljanskem barju torej lahko ohrani samo eno: mir. Nujno bi bilo treba uveljaviti zakon o varstvu ptičev, meni Ivo Božič, kajti sami odlaki so očitno premalo. »Včasih kar ne razumem te naše vzgoje: obnašamo se tako, kakor da bi živel čisto drugje kot,« živali, opozarja Ivo Božič.

B. VRHOVEC

Samotni ptič na senožeti

Ljudje, ki živijo na območju Ljubljanskega barja kar precej različno doživljajo svojo barjansko posebnost – velikega škurha. Medtem ko nekateri postanejo pozorni ob srečanju z nenavadnim ptičem, se drugi še ne zmenijo ne zanj, ali pa sploh ne vedo, s kako ptico imajo opravka.

Mala anketica, ki smo jo pripravili med prebivalci barjanskega področja pa je skoraj zanesljivo pokazala vsaj nekaj: veliki škurh se zadržuje predvsem na izjanskem območju!

Matija Bolha, Ig:

»Tega ptica sem letos videl vsaj dvakrat: obakrat proti koncu julija, ko sem kosil v Barjeh pri Igu. Ptica se je pasla po pokošeni travi in pobirala kobilice. Razdalja je bila kakih petdeset metrov. Takoj sem vedel, da gre za velikega škurha in ne za kakega drugega ptiča. Videl sem ga na sliki v Naši komuni. Takšne drže nima noben drug ptič. Pa še značilen sabljasti kljun in rjava barva na temenu. Podoben mu je kljunač, toda v tem primeru ta zanesljivo ni bil. Kljunača dobro poznam. Škurh se je tri dni zapovrstjo zadrževal na senožeti v Barjeh, potem pa ga nisem več videl.«

Martin Žagar, Iška vas:

»Letos med prvo košnjo, to je bilo tam okrog 10. junija, sem tega ptica srečal na senožeti zraven železnega mostu čez Iščico. Temu kraju pravimo Velike plase. Na drugi strani so Barjeje. Bil je to nenavaden ptič, popolnoma ustreza vašemu opisu, zato sem prepričan, da je bil ta in ne kak drug.«

Matija Bolha

Tone Selan

Tone Selan, Notranje Gorice:

»Ko dozori žito, se tu na naši senožeti pojavijo čudni sivi ptiči. Ne vem, kaj bi bilo to. Ko pa žita enkrat ni več, izginejo. Tudi drugi ptiči prihajajo, a na vse skupaj sploh nisem pozoren.«

B. V.

Lovci – veterani so se pomerili

Strelišče nad lovsko kočjo LD Sentjošt tudi letos ne sameva. Zadnjo nedeljo v avgustu so se tu že četrto po vrsti pomerili v streljanju tudi lovci veterani, ki so to pot pršli praktično iz vse Slovenije pa tudi iz zamejstva. 33. strelcev je v lepem vremenu in še lepšem okolju znova preizkušalo svojo roko in ostrino očesa v streljanju na glinaste golobe in tarčo srnjaka, ki predstavljata že tradicionalni disciplini tovrstnega tekmovanja.

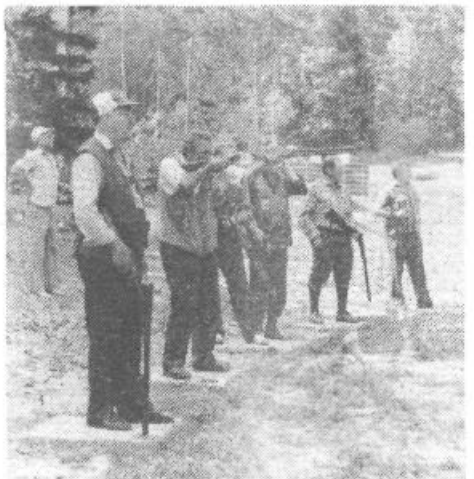
V končnem obračunu se je to pot najbolje odrezal Ivan Blas iz Zabukovja, ki je zmagal tako v streljanju na glinaste golobe, kot v kombinaciji, pri streljanju na tarčo srnjaka pa je zbral največ točk Lojze Mihev iz Boštana. Med gosti so bili tokrat člani Kluba prijateljev lova iz Celovca na čelu z 78-letnim Albinom Tomičem. Castilji-vi koroški lovski veterani, ki se je zeleni bratovščini zapisal že pred 60 leti, je svojo lovsko organizacijo predstavljal več kot uspešno: v kombinaciji se je uvrstil na odlično tretje mesto.

Rezultati:

Glinasti golobi: 1. Ivan Blas (Zabukovje), 2. Ivan Jenko (Tuhinj), 3. Lojze Mihev (Boštanj), 4. Tone Sedej (Horjul), 5. Dušan Gosar (Vodice); tarča srnjaka: 1. Lojze Mihev (Boštanj), 2. Stane Strnad (Toško čelo), 3. Franc Leskovšek (Dobrova), 4. Stane Strle (Moravce), 5. Franjo Hudolin (Sežana); kombinacija: 1. Ivan Blas (Zabukovje), 2. Lojze Mihev (Boštanj), 3. Albin Tomič

(Koroška), 4. Jaka Urh (Sentjošt), 5. Srečo Ivančič (Motnik).

B. VRHOVEC

S 3. PIONIRSKEGA FEGEŠEVEGA RAZISKOVALNEGA TABORA NA IGU

Narava pod drobnogledom bistrih učencev

Narava ni le pribežališče za izletnike in sanjače, domena ribičev in lovcev in tudi ne zgolj komercialno-gospodarski subjekt, pač pa je s svojimi tisočeriimi zanimivostmi in skrivnostmi tudi več kot hvaležen predmet za znanstveno raziskovanje.

Tega so se bržčas zavedali tudi pionirji viških osnovnih šol, ki so se minulega julija udeležili že 3. zaporednega raziskovalnega tabora na Igu. Kakih trideset posebej nadarjenih učencev 7. razredov osnovnih šol je pod vodstvom svojih mentorjev (strokovna voditeljica je bila Stanka Rebolj, ravnateljica OŠ Ig) to pot preučevalo onesnaženost vode v potoku, bajerju in vodopreskrbnem omrežju, življenje v vodi in njene fizikalne lastnosti, postavili pa so tudi prvo učno gozdno pot. Svoja opažanja so pridno beležili na video kaseto in sproti preverjali svoje delo, na koncu tabora pa so izdali tudi poseben bilten, v katerem so objavili svoje raziskovalne naloge.

Kot nam je na zaključni prireditvi v Domu obrambnega usposabljanja na Igu povedala predstavnica Zavoda za tehnično izobraževanje Ljubljana, ki je pripravil tabor Antonija Štucin, je bil tabor tokrat omejen le na eno samo izmeno (za en teden), saj za dve izmeni, kot so jih imeli lani in predlani, ni bilo na voljo dovolj sredstev.

»Pričakovali smo pomoč z dveh strani, toda za zdaj je sredstva primaknil le Center za mladinsko prostovoljno dejavnost pri RK za vzgojo in izobraževanje. Upam, da bomo imeli drugo leto spet dve ali tri izmene, če bo le denar. Interes za tabor je velik. Dobili smo kar precej pritožb staršev, zakaj nismo vključili še drugih učencev.«

Kake 4 kilometre dolga učna gozdna pot, ki so jo postavili učenci v drugem delu svojih raziskav, je bila gotovo krona letošnjega tabora. Otroci so pod vodstvom mentoric pot razkazali tudi staršem in drugim, ki so se udeležili zaključne slovesnosti. Popeljali so nas do oglarske kope in bivaka (pri pripravi teh jim je pomagal tudi pravi oglar), predstavili posamezne vrste dreves, sestavo gozdnih tal in rastlinje na različnih višinah, pokazali so nam mravljišče na obronku gozda in jazbino z njenim zanimivim razvejanim sistemom rogov, če ne omenjamo posebej solnice, krmišča za visoko divjad, ptičje krmilnice in lovišča za smrekovega lubadarja. Tu sta seveda učencem priskočila na pomoč tudi lovec in gozdar. In kakršen je bil sprehod po tej vsestransko poučni gozdni poti, takšen je bil tudi njen zaključek: ob dobrem lovskem golažu pri lovski koči kraj idiličnega ribnika.

BRANKO VRHOVEC

Medvedi živalskega vrta zdaj v boljših prostorih

Simpatični medvedji par ljubljanskega živalskega vrta, Jaka in Meta, ima zdaj na voljo praktično vse udobje, ki ga lahko nudi ujetništvo.

Njuno zajetno »stanovanje« so namreč letos temeljito preuredili in modernizirali, tako da je prav gotovo postalo eden od najmodernejših medvednjakov pri nas. Zemljišče v medvednjaku je na novo splanirano in opremljeno z ustreznimi pritklinami, (novim bazenčkom za hlajenje ipd.) zgrajena je drenaža, na vrhu varnostnega zidu pa je nova lesena ograja. Medvednjak ima zdaj tudi boljši dovoz, medtem ko so morali poprej podreti zid, če so hoteli priti vanj z buldožerjem.

Graditelji pa niso pozabili tudi na Metine muhe. Minilo zimo, ko je medvedka pričakovala naraščaj, ni hotela v »bunker«, zato so zanj v medvednjaku zgradili poseben umetni brlog.

Medvedek Matic, ki ga je povrgla, je zdaj živ in zdrav, s svojimi vragolijami pa razveseljuje obiskovalce v posebni ogradi zraven morskih levov. Vendar pa Jaka in Meta nista sama. Družbo jima zdaj dela lisičji par, ki ima v medvednjaku prav tako svoj brlog. »Lisici in medveda se odlično razumejo in ni z njimi prav nobenih težav,« pravi o tej novi posebnosti ljubljanskega živalskega vrta hišni veterinar Iztok Emeršič.

Med drugimi novostmi živalskega vrta naj omenimo še novi serpentarij, kjer si lahko zdaj obiskovalci brez zaščitnega stekla ogledajo naše najznačilnejše kače: modrasa, goža, belouško, gada in kobranko. Serpentarij so aranžirali člani vivarističnega krožka šentiviške gimnazije, samo ogrado pa so seveda zgradili delavci živalskega vrta, ki so priskrbeli tudi kače.

Branko Vrhovce